

AL DIABLE LA CLASSE OBRERA

Umberto Eco

Lespresso

16/07/2009

www.rebellion.org

Traduït al castellà per Liliana Piastra

Els de la meua generació, que van encarnar el Seixanta-vuit entre els trenta-cinc i els quaranta anys, ja massa grans per ser estudiants en revolta i massa joves per ser venerables ancians que defugien l'enfrontament, s'han vist durant llarg temps xantatjats per la classe obrera. Millor dit, no per la pròpia classe, els pobres, amb tots els problemes que tenien, sinó pels seus adoradors burgesos d'esquerra, que apel·lant al naixement d'una ciència proletària, et preguntaven quin sentit tenia seguir ocupant-se de Dante, de Kant o de Joyce. I com, d'una o altra manera, el que es volia era seguir parlant d'això inclús en una facultat ocupada (n'hi havia prou amb voler-ho i era perfectament possible) ens esforçàvem per demostrar com, a la llarga, conèixer a Dante o a Joyce també podia contribuir a la redempció de la classe obrera.

Ni què dir de l'alleugeriment que molts de nosaltres vam sentir al descobrir que s'havia acabat el temps en que els obrers no tenien res a perdre, excepte les seves cadenes, perquè, podent perdre el televisor, la nevera, la petita cilindrada i el poder veure a moltes 'velinas' totes les nits, ja votaven a Berlusconi i a Bossi -desviant la seva pròpia indignació dels capitalistes als extracomunitaris. El comportament dels proletaris d'antany s'havia convertit en el típic del subproletariat. Per fi -es va exclamar-, ja no hem de fer-nos càrrec de la classe obrera! Que són més pobres ara que fa alguns anys? Ells són els que han preferit les rondes als sindicats. Lliures del xantatge de la classe obrera, ara escriurem no només sobre Dante, sinó inclús sobre Burchiello i, com el protagonista de 'A rebours', posarem sobre la nostra alfombra persa una tortuga amb la closca incrustada de rubís, turqueses, aigües marines i crisoberlis verd espàrrec.

Mal humors a part, la classe obrera s'ha tornat invisible: els obrers, com ha dit Ivo Diamanti, ja no constitueixen una massa crítica i només ens n'adonem que existeixen quan moren en algun accident laboral. Trobo aquesta cita quasi al principi d'un pamflet, molt irritat i molt amarg, de Furio Colombo, 'La paga' (Saggiatore, 14). Pel títol i per una imatge més aviat stajanovista que hi ha a la coberta podria pensar-se en un discurs diferent sobre la classe obrera, però en aquest llibre no s'anomena a la classe obrera, com si ja, amb la desqualificació dels sindicats, la fi de les ideologies, el naixement de nous partits que han absorbit des de la dreta als descontents que en altres temps s'ubicaven a l'esquerra, aquestes denominacions haguessin perdut tot el seu interès. En aquest llibre no es parla de la desaparició de la classe dels treballadors, sinó de la desaparició del treball.

La idea pot semblar estranya, però, pensant-ho bé, entre la desregulació, l'enfonsament dels imperis financers, la caiguda de les Borses, gerents que deixen el seu despatx com una caixa de cartró sota el braç i un bonus estratosfèric a la cartera, el menyspreu del treball es difon per tot arreu, a les declaracions oficials i a la política de tres al quart. A la Confindustria [la Confederació dels Empresaris] li segueix semblant sempre excessiu el

cost del treball, les empreses fan tot el possible per dissoldre els grans centres de producció entre una pluralitat de persones que no es coneixen entre sí, s'asseuen davant un ordinador lluny de la capital i treballen projectes sense cap garantia de continuïtat; la transformació de les grans companyies de llocs en els que es produïa (i per tant es necessitava mà d'obra especialitzada) en paquets que es venen i revenen i que, per consegüent, resulten més atractius al mercat financer com més s'hagin alleugerit dels costos laborals, han portat a acceptar sense indignació ni estupor les campanyes contra els sindicats (que ja es consideren sangoneres parasitàries) i inclús contra els propis treballadors. I heus ací, pot ser que fins massa fidel al programa d'un llibel, la descripció d'un ministre [d'Administració Pública, Brunetta], el veritable objectiu del qual "no és portar justícia i meritocràcia a l'administració pública" sinó "denigrar el treball, humiliar-lo, ridiculitzar-lo i desmentir-lo, mostrar el flanc poc fiable i una mica innoble dels funcionaris".

Però, a part de les intencions de Brunetta, es perfila un altre fenomen: si abans el problema era proporcionar-li suficient temps lliure a qui treballa, avui se'ns regala a tots un 'temps buit', el de l'espera d'un primer treball, entre un acomiadament i la firma d'un nou contracte eventual, entre el principi i el final d'una cassa integrazione [similar a l'ERE]. En fi, com se li pot demanar que es reconegui com a classe, amb problemes comuns, a qui, si és que encara treballa, ho fa cada cop menys junt a altres, durant períodes cada cop més curts i veu el treball ja no com a quelcom que es respecta sinó que es suporta, com un accident la vida del qual és cada cop més breu, si una miraculosa automatització que ni tan sols requereix operadors a la consola resoldrà els problemes econòmics i tots gaudirem d'una lliure i infinita circulació de 'subprimes'?